

مرغان مهاجر و نقدی بر رسم مهربان‌نوازی بوشهری‌ها

ایرنا | زمستان که می‌شود، تصویر ساحل بوشهر با هیاهوی مرغان دریایی رنگ می‌گیرد، مرغابی و کاکایی‌ها، پرستوهای دریایی، پلیکان و فلامینگوها و دیگر پرندگان آبرزی و کنار آبرزی که به گفته رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان بوشهر شمارشان (طبق سرشماری سال گذشته) به ۳۷ هزار قطعه می‌رسد، منظره‌ای چنان دلچسب ترسیم می‌کنند که سخت می‌توان دل از آن کند.به دنبال پرتاب تکه‌هایی از گوشت، ماهی و بیشتر ضایعات مرغ از سوی مردم، زیبایی در این قاب متراکم می‌شود، دم به دم آواز و پرواز برای ربودن طعمه در می‌گیرد و هیاهوی گوش‌نواز به اوج می‌رسد؛ علاوه بر خیال مهربانی کردن با پرندگان، تماشای همین منظره پر شور، انگیزه‌ای است که شهروندان را بر آن می‌دارد تا تنها در یک ساعت آن هم در بخشی از ساحل، بیش از ۱۰ کیلو گرم ضایعات مرغ را به آنها عرضه کنند.اما کارشناسان این گونه غذا دادن به پرندگان -که در ساحل بوشهر بسیار هم دیده می‌شود- را از چند منظر غیر اصولی و آسیب‌زا می‌دانند؛ تا جایی که حتی می‌تواند به قیمت جان مرغان مهاجر تمام شود.

■ **چند دلیل برای پرهیز از تغذیه دستی مرغان مهاجر**

نظور که دامپزشک اداره کل حفاظت از محیط زیست استان بوشهر به خبرنگار ایرنا می‌گوید: تغذیه دستی پرندگان در سواحل هم از نظر شیوه غذا دهی، هم نوع و کیفیت غذا اشتباه است.

محمد کاظم اسماعیلی می افزاید: این پرندگان خودشان می‌توانند غذای خود را بیابند؛ مرغان مهاجر بر اساس شرایط زیستی و هماهنگ با امکان دسترسی به غذا کوچ می‌کنند و در فصلی به بوشهر می‌آیند که می‌توانند نیازغذایی خود را دریا تامین کنند.به گفته او تغذیه دستی پرندگان مهاجر در عادات و روند مهاجرت آنها اثری مخرب دارد و توصیه نمی‌شود.بر اساس توضیح دامپزشک اداره کل حفاظت از محیط زیست استان بوشهر کیفیت غذایی که به این پرنده‌ها عرضه می‌شود نیز مناسب نیست تا جایی که گاه می‌تواند جان آنها را به مخاطره اندازد.به گفته اسماعیلی ضایعات گوشت و مرغ ممکن است در اثر مانده بودن، تولید سمی فارچی به نام آفلاتوکسین کند که می تواند مرگ و میر پرندگان را به دنبال داشته باشد، حتی اگر در لحظه، تازه باشد، اگر در محیط رها شود ممکن است در روزهای بعد پرندگان آن را مصرف کنند و بلای جانشان شود.

او می‌گوید: پوست و چربی زیر پوست محل ذخیره بیشترین میزان آنتی‌بیوتیک وارد شده به بدن مرغ است که به عنوان ضایعات جدا می‌شود، حال آنکه همین قسمت‌ها برای تغذیه پرندگان به دریا ریخته می‌شود و می‌تواند با اثر گذاری بر سیستم ایمنی، زمینه بیماری مرغان مهاجر را فراهم کند.

این دامپزشک با بیان اینکه هر یک از گونه‌های مرغان آبرزی و کنار آبرزی تغذیه

متفاوتی از سخت پوستان دریایی یا ماهی‌ها دارند، تاکید می‌کند: نباید در تغذیه آنها دخالت کنیم.

■ **جای خالی آگاهسازی مردم در سواحل شهر**

اما منع بوشهری‌های خونگرم ازتغذیه مهمانان دوست داشتنی زمستان‌هایشان مقدمه‌هایی را طلب می‌کند که به هیچ روی فراهم نیست، آگاهسازی مردم از نتیجه ناخواسته عمل‌شان و اطلاع‌رسانی در این باره عنصر غایب سواحل بوشهر است که سخت مغفول مانده است، حتی رگه‌ای از آن نیز به چشم نمی‌خورد و با همه اهمیتی که دارد انگار رها شده است.

به اعتقاد محمد مهدی طیاری مسئول باشگاه پرنده‌نگری "چکاوک"، کمبود آگاهی عامل رواج غذا دهی غیر اصولی در بوشهر است که در طولانی مدت اثری مخرب بر اکوسیستم خواهد داشت و نتیجه عملکرد امروز ما در آینده نمودار خواهد شد.او پیشنهاد می‌کند تابلوهایی با انرژی خورشیدی در ساحل نصب کنند و در این زمینه اطلاع‌رسانی مناسب به مردم صورت گیرد، هرچند او می‌گوید که این پیشنهاد پیشتر نیز مطرح شد اما تنها در مقطعی کوتاه تابلو فلزی نصب شد که پس از مدتی پوسیده و از سوی شهرداری برداشته شد.به گفته این فعال محیط زیست غذا دهی به حیات وحش در شرایط طبیعی اشتباه است و در همه دنیا پروتکل مشخصی در این زمینه وجود دارد.او ادامه می‌دهد: بر این اساس در صورتی که در مقطع زمانی خاص شرایط سخت آب و هوایی ایجاد شود و حیات وحش در وضعیتی دشوار قرار گیرد، سازمان مطبوع حفاظت از محیط زیست باید به صورت اصولی و بر اساس نیاز اقدام به تغذیه حیوانات کند.

■ **راهی نو باید جست**

به تماشا نشستن پرواز در ساحل نیلگون و آفتابی خلیج فارس نه تنها برای شهروندان بوشهری که از نظر امکانات تفریحی، محدودیت بسیار دارند، که برای هر کسی گوارا است و غذا دادن به پرندگان نیز محرک مرسوم و افزایشده این نشاط است، بنابراین علاوه بر آگاه سازی مردم، لازم است شرایط برای سامان بخشیدن به این مساله فراهم شود و بهتر از آن جایگزین مناسبی برای لذت بردن از حضور گرم این مهاجران سبیری مهیا شود.به اعتقاد محمد مهدی طیاری اداره کل حفاظت از محیط زیست باید به صورت جدی این مساله را دنبال کند و آن را سامان بخشد، دست کم غذای استاندارد پرندگان در ساحل عرضه شود، با همکاری شهرداری اطلاع‌رسانی صورت گیرد و بر غذا دهی نظارت شود.او می‌گوید: در بسیاری از کشورها همچون استرالیا غذا دهی به حیوانات در قالب انجمن‌های زیست محیطی انجام می‌شود و علاقمندان با عضویت در آن و خریداری میزان غذای مشخص و استاندارد، تغذیه پرندگان را تجربه می‌کنند.اگر غذا دهی به این میهمانان فرخنده توصیه نمی‌شود، اما مرغان مهاجر ظرفیتی را برای بوشهر به ارمغان آورده‌اند که می‌تواند زمینه‌ساز

تقویت نشاط اجتماعی و توسعه گردشگری آن به کم‌هزینه‌ترین شکل ممکن باشد.مسئول باشگاه پرنده‌نگری "چکاوک" بر این باور است که به جای بسیاری از کارهای بزرگی که باید و برای نجات محیط زیست بوشهر انجام نمی‌شود، می‌توان از ظرفیت وجود پرندگان در سواحل استان استفاده کرد؛ تماشای این پرندگان قابلیت بالایی برای تخلیه روانی و افزایش روحیه و نشاط مردم دارد. طیاری با بیان اینکه صنعت پرنده‌نگری پس از فوتبال پرطرفدارترین است، پیشنهاد می‌کند: بنابراین به عنوان جایگزین تجربه غذا دادن به پرندگان، می‌توان با همکاری حفاظت از محیط زیست، شهرداری و میراث فرهنگی و گردشگری دوربین‌های پرنده نگری را در خط ساحلی شهر مستقر کرد و در ضمن اطلاعات مناسبی از این پرنده‌ها در اختیار علاقمندان قرار دارد.

■ **آگاه سازی از پایه برای نجات مرغان مهاجر**

دخالت نکردن در زیست پرندگان مهاجر و پرهیز از تغذیه دستی آنها نقطه اشتراک کارشناسان و مسئولان محیط زیست بوشهر است. رئیس اداره نظارت بر امور حیات وحش اداره کل حفاظت محیط زیست استان بوشهر نیز با بیان اینکه مرغان همان این روزهای کرانه خلیج فارس وحشی هستند، می‌گوید: رفتار ما نیز باید متناسب سیستم بیولوژیکی آنها باشد، آنها خود می‌توانند نیاز تغذیه‌ای خود را تامین کنند و دخالت در این امر، برای آنها مشکل را است. به گفته خسرو درویشی پرنده‌های زمستان گذر از مسیرهای طولانی مانند سیبری به تالاب‌ها و سواحل بوشهر کوچ کرده‌اند و برای مهاجرت نیازمند آمادگی و تحرکند اما تغذیه دستی با گرفتن این تحرک، مخل روند مهاجرت آنها می‌شود. او در توضیح اقدامات انجام شده برای آگاهسازی بوشهری‌ها از پیامدهای ناگوار این وعده‌های غذایی ناپجا، به ارائه آموزش‌ها ز مدارس اشاره می‌کند و می‌گوید: یکی از سرفصل‌های طرح "یک ساعت با محیط بان" که در مدارس استان اجرا شده و ادامه دارد رفتار صحیح با این حیات وحش از جمله همین پرندگان است.درویشی درباره طرح‌های پیشنهاد شده کارشناسان همچون تدوین پروتکل، نصب تابلو و ارائه جایگزین‌های غذایی به پرندگان نیز می‌گوید: برای آینده جای کار بسیاری دارد که باید برنامه‌ریزی شود.مرغان مهاجر با خود شور زندگی به ارمغان می‌آورند، در متن صنعت اکوتوریسم بوشهر هنرنمایی می‌کنند، ۲۰ گونه پرنده مهاجر که به بوشهر می‌آیند هدهای خاوندی هستند که می‌توانند جای خالی بسیاری از نداشته‌های شهر را پر کنند و در قبال این همه حفاظت از آنها وظیفه‌ای است که باید به شایستگی به انجام برسد.با اینکه کارشناسان، مسئولان محیط زیست استان بوشهر بر لزوم برچیدن این دانه‌های ناپجا از پیش روی مرغان مهاجر اتفاق نظر دارند اما اقدامات انجام شده هنوز در خم همان کوچه یکم به انتظار مانده است و نیازمند سرعتی بیش از اینها است.

سیستم حمل و نقل کارگری فرسوده است

جابه‌جا می‌کنند.

وی تصریح کرد: شهرک‌های صنعتی حداقل ۴۰ کیلومتر با شهرها فاصله دارند لذا فرسودگی و سرویس‌های متعدد نتیجه‌ای جز حوادث و سوانح رانندگی که منجر به مرگ و مصدومیت نیروی کار می‌شود، نتیجه دیگری ندارد. از این رو پلیس راه یا اتحادیه رانندگان باید به موضوع فرسودگی سیستم‌های حمل و نقل کارگری ورود کنند و تنها اجرای قوانین سخت در این زمینه می‌تواند در حفظ جان نیروی کار تاثیرگذار باشد.

■ **اجرای قوانین ایده‌ال میسر نیست**

فرحبخش بر این باور است که اجرای سیستم حمل و نقل ایمن و ایده‌آل در ایران ممکن نیست و تا زمانی که سیستم حمل و نقل فرسوده به روز نشود، مشکلات حوزه حمل و نقل کارگران برطرف نخواهد شد. به گفته وی، طول عمر یک وسیله نقلیه از دو وجه «سن» و «ساعت» باید مورد ارزیابی قرار گیرد. گاهی چندین راننده نوبتی با یک خودرو کار می‌کنند یعنی محدودیت ساعت کار کردن برای خود درنظر نمی‌گیرند اما هیچ اعتقادی به عمر یک خودرو ندارند.

این کارشناس گفت: علاوه مینی‌بوس‌ها و اتوبوس‌های دربستی، سیستم فرسوده ناوگان حمل و نقل اتوبوس شرکت اتوبوسرانی درون‌شهری هم برای سیستم‌های حمل و نقل کارگران به کار گرفته می‌شود. حال آنکه اگر

گزارش: علی خسروجردی

این سیستم‌ها کارایی داشتند، درون شرکت واحد به کار گرفته می‌شدند نه اینکه به برخی از کارفرمایان واگذار شوند. در این میان نکته‌ی مهم آنکه ما تمایلی برای خروج خودروهای فرسوده از ناوگان حمل و نقل نداریم.

■ **صلاحیت ایمنی پیمانکاران اهمیت چندانی ندارد**

اغلب سرویس‌های ایاب و ذهاب کارگری در دستان پیمانکاران هستند. با استناد به قوانین کشور، کارفرما باید با پیمانکار واجد صلاحیت برای اجرای امور حمل و نقل قرارداد ببندد که این پیمانکار می‌تواند مسئول تاسیسات، حمل و نقل یا هر بخش دیگر باشد. و در این‌باره هیچ تفاوتی بین کارفرمایان حقوقی و حقیقی نیست بلکه واجد شرایط بودن پیمانکار، یک اصل است.

همچنین کارفرما باید به وسیله قرارداد، تعهداتی برای پیمانکار در نظر بگیرد. لازم به ذکر است حوادث کارگری برای کارفرما تبعات حقوقی به همراه دارد، از همین رو او باید به تبعات حقوقی توجه کند تا درگیر مسائل جزایی نشود. فرحبخش در ارتباط با این موضوع تصریح کرد: موضوع صلاحیت ایمنی پیمانکاران مورد توجه قانون‌گذار قرار گرفته است اما این موضوع تنها در بخش مناقصه‌های دولتی اجرا می‌شود و هیچ کاربردی در بخش خصوصی ندارد. حال آنکه اغلب کارفرمایان کشور در بخش خصوصی هستند. در چنین فضایی کارفرمایان بیشتر منافع مالی خود را مدنظر قرار می‌دهند و به طور قطع، آن‌ها ترجیح می‌دهند که ۱ خودرو فرسوده با ۴۰ نفر ظرفیت بخزند نه اینکه برای خرید ۲ خودرو نو با ۲۵ نفر ظرفیت میلیون‌ها تومان هزینه کنند.

■ **سخن پایانی**

رسیدگی به فرسودگی سرویس ایاب و ذهاب کارگری، موضوعی است که به متولی سیستم حمل و نقل کشور یعنی به راهنمایی و رانندگی مربوط می‌شود. به طور قطع، اجرای قوانین سختگیرانه در این حوزه می‌تواند ضامن جان کارگران باشد یا میزان سوانح را به کمترین میزان ممکن برساند. البته که کارفرمایان ترجیح می‌دهند با هزینه‌های کمتر، میزان درآمد خود را بیشتر کنند و در چنین فضایی، منفعت مادی نسبت به دیگر مسائل ارجحیت دارد یعنی کارفرمایان به جان، امنیت و مسائل و مشکلات حقوقی احتمالی در زمان بروز حادثه توجهی نمی‌گیرند اما پایان ماجرای بی‌توجهی به امنیت کارگران، بروز حوادث کار منجر به مرگ و میر یا آسیب و از کارافتادگی کارگران است که در این شرایط حتی کارفرما مجبور به پرداخت دیه به خانواده‌های کارگران آسیب‌دیده می‌شود. | ایلنا